

ЛАВРЕНОВА О. І.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри адміністративного та фінансового права, аспірант

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПЛАТИ ЗА НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ДЕРЖАВНИМИ СЛУЖБАМИ

Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17.03.2011 р. встановив, що у разі якщо більшість функцій центрального органу виконавчої влади складають функції з надання адміністративних послуг фізичним і юридичним особам, центральний орган виконавчої влади утворюється як служба. Отже, можна зробити висновок, що головним призначенням державних служб є надання адміністративних послуг фізичним і юридичним особам.

15 лютого 2006 року Розпорядженням Кабінету Міністрів України було схвалено «Концепцію розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади». 27 січня 2010 року Кабінет Міністрів України прийняв Постанову «Про затвердження Методики визначення собівартості платних адміністративних послуг». А вже 6 вересня 2012 року було прийнято Закон України «Про адміністративні послуги». У даних актах закріплено поняття та ознаки адміністративної послуги, принципи та критерії якості надання адміністративних послуг, а також детально врегульовано порядок їх надання.

Проте, незважаючи на безперечні досягнення в плані правового регулювання надання адміністративних послуг, досі залишається законодавчо не врегульованим питання плати за надання адміністративних послуг. Саме тому на сьогодні дана проблема набуває особливої актуальності.

В Законі України «Про адміністративні послуги» зазначено, що при наданні адміністративних послуг у випадках, передбачених законом, справляється плата (адміністративний збір). Суб'єкт надання адміністративних послуг не може надавати інші платні послуги, не передбачені законом про перелік адміністративних послуг та плату (адміністративний збір) за їх надання. Проте на сьогодні в Україні до цього часу не прийнято закон, який би врегулював питання плати за надання адміністративних послуг, встановив би чіткий перелік платних адміністративних послуг.

Ще у жовтні 2011 року Центром політико-правових реформ було розроблено проект Закону України «Про адміністративний збір». У даному проекті було визначено критерії платності або безоплатності відповідних адміністративних послуг, порядок визначення розмірів плати

за конкретні види адміністративних послуг, а також порядок використання отриманих коштів.

В липні 2013 року Міністерством економічного розвитку та торгівлі України було оприлюднено для обговорення проект Закону України «Про перелік адміністративних послуг та плату (адміністративний збір) за їх надання». Даний проект містить в собі перелік безоплатних та платних послуг, а також розміри плати за надання останніх. Розмір плати за адміністративні послуги в даному акті встановлюється в фіксованій сумі, у відносних одиницях віднеоподаткованого мінімуму доходів громадян або мінімальної заробітної плати. Проте слід зазначити, що законопроектом не врегульовано деякі важливі аспекти плати за надання адміністративних послуг, зокрема: критерії платності та безоплатності адміністративних послуг, порядок розрахунку розміру плати, порядок внесення адміністративного збору, порядок відшкодування адміністративного збору у разі відмови в наданні адміністративної послуги тощо.

На сьогоднішній день жоден із зазначених законопроектів не знайшов відображення в діючому законодавстві. Регулювання плати за надання адміністративних послуг здійснюється на рівні підзаконних нормативно-правових актів.

Прикладом таких актів виступають зокрема наступні документи: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 р. «Про затвердження переліку платних адміністративних послуг, які надаються Державною пробірною службою, та розмір плати за її надання», Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 р. «Про затвердження переліків платних адміністративних послуг, які надаються Міністерством екології та природних ресурсів і Державною службою геології та надр», Постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2011 р. «Про затвердження Порядку справляння плати за надання платних адміністративних послуг з оформлення та видачі документів у галузі державного експортного контролю і переліку платних адміністративних послуг, що надаються Державною службою експортного контролю, та розміру плати за їх надання» тощо. Проте більшість таких актів містять лише перелік платних адміністративних послуг без наведення конкретного розміру плати за їх надання, вказуючи лише на нормативно-правовий акт, яким встановлено розмір такої плати.

Практика показує, що таке регулювання не може в повній мірі забезпечити ефективне надання платних адміністративних послуг в Україні. Так, Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2007 р. «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання» закріплює офіційний перелік платних

адміністративних послуг, що надаються Державною міграційною службою. При аналізі даного документу стає зрозуміло, що в дійсності Державна міграційна служба надає громадянам більше платних послуг, ніж це передбачено в зазначеному акті. Зокрема, тут не згадуються такі платні послуги як реєстрація місця проживання особи в Україні та видача паспорта громадянина України у разі обміну замість втраченого чи пошкодженого, які є досить поширеними в повсякденному житті. Слід зазначити, Декрет Кабінету Міністрів України «Про державне мито» від 21.01.1993 р. передбачає справляння державного мита за реєстрацію місця проживання особи в Україні у розмірі 0,05 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, а за видачу паспорта громадянина України у разі обміну замість втраченого чи пошкодженого — у розмірі 2 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

В свою чергу перелік безоплатних адміністративних послуг, що надаються державними службами, взагалі не визначається хоч якимось нормативно-правовим актом. Хоча серед всіх адміністративних послуг безоплатні послуги становлять більшість.

ХАМХОДЕРА О. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри адміністративного та фінансового права, аспірант

ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ: НОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАСТОСУВАННЯ

З 1 липня 2013 року набрали чинності зміни до законодавства, якими закріплено два додаткові порядки застосування заходів реагування у сфері державного нагляду (контролю): за постановою адміністративного суду, прийнятою в результаті розгляду позову контролюючого суб'єкта; за рішенням такого суб'єкта, із наступним підтвердженням його обґрунтованості адміністративним судом. Через призму функціонування інспекцій, як органів виконавчої влади, покликаних першочергово втілювати «зворотній зв'язок», спробуємо окреслити деякі проблеми реалізації нововведень.

Згідно першого механізму відбувається: повне або часткове зупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг. Матеріально-правове закріплення даного переліку заходів, за нечисленними винятками, передбачене Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (далі — Закон № 877). Обмеженість його дії лише